

Palwepäewaks 1914 a.

„Eks sa ei tea, et Jumala heldus sind
meeleparandamisele saadab“. Room. 2, 4.

H. K. Kruuzwala
nim. EHSV RÜKLIK
Raamatukogu

Palgamaksmise päem.

304.652

Kohutavad sõnumid tulewad meile! Meie kallis Pärnumaa on wiina joomise poolest kõikide kodumaa kreiside eesotsas!

Kas see tõeste nõnda on? Jah, ametlik arwustik tõendab seda. Nii kaugele oleme oma mõtlemata wiina joomise läbi jõudnud

Kõik kultura rahwad mõitlewad nüüd selle waenlase wastu. Meie kõigearmulisem keisri härra on aujärje kõrguselt oma tahtmise awaldanud, et tema rahwast selle waenlase käest peastetaks. Jah, meie tahame wõidelda!

Meie oleme Jumala wastu efsinud. Täna, palwe: päewal peame oma süüd oma Jeesanda wastu meele tuletama, kes oma sulase suu läbi ütelnud: ärge jooge endid täis wiina.

Olgu see tänane palwepäew kõigile meie kalli Pärnumaa kogudustele wägewaks äratuseks, et meie tõhijelt wiina wastu hakkame mõitlema.

Maa, maa, kuule Jeesanda sõna!

Kohutamad arwud.

1) Tartu maakond:

1910 a. joodi 40° wiina	43294,3 p.	365154 r.	12 f.	eest.
1911 " " " "	46431,5 "	391596 "	28 "	" "
1912 " " " "	43699,7 "	419217 "	30 "	" "

Elanikuarmuga wõrreldes joodi iga isiku kohta:

1910 a.	0,259 pange	2 rbl.	18 kop.	eest.
1911 "	0,273 "	2 "	30 "	" "
1912 "	0,288 "	2 "	43 "	" "

2) Wõru maakond:

1910 a. joodi 40° wiina	30737,9 p.	259157 r.	92 f.	eest.
1911 " " " "	30807,3 "	259745 "	18 "	" "
1912 " " " "	33279,6 "	280696 "	56 "	" "

Elanikuarwuga wõrreldeš joodi iga isiku kohta:

1910 a.	0,281	pange	2 rbl.	36 kop.	eest
1911 "	0,276	"	2 "	33 "	"
1912 "	0,293	"	2 "	47 "	"

3) Wiljandi maakond:

1910 a.	joodi 40° wiina	27197,3 p.	229765 r.	78 f.	eest.
1911 "	" " " "	27762 "	234527 "	65 "	" "
1912 "	" " " "	30152 "	254620 "	55 "	" "

Elanikuarwuga wõrreldeš joodi iga isiku kohta:

1910 a.	0,273	pange	2 rbl.	30 kop.	eest.
1911 "	0,273	"	2 "	31 "	"
1912 "	0,291	"	2 "	46 "	"

4) Pärnu maakond:

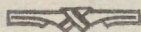
1910 a.	joodi 40° wiina	29839,2 p.	251886 r.	61 f.	eest.
1911 "	" " " "	32056,1 "	270582 "	63 "	" "
1912 "	" " " "	30187,6 "	254922 "	63 "	" "

Elanikuarwuga wõrreldeš joodi iga isiku kohta:

1910 a.	0,315	pange	2 rbl.	66 kop.	eest.
1911 "	0,332	"	2 "	81 "	"
1912 "	0,307	"	2 "	59 "	"

Seega seisab Põhja-Eitwimaal Pärnu maakond joomise poolest esimises reas. Tartu maakonnas joodi 1912 a. iga hinge kohta 2 rbl. 43 kop. eest, Wiljandi maakonnas 2 rbl. 46 kop. eest, Wõru maakonnas 2 rbl. 47 kop. eest ja Pärnu maakonnas 2 rbl. 59 f. eest

Waatame meie linnade peale, siis seisab Wõru linn esimeses reas. Tartulinna joodi 1912 a. iga hinge kohta 9 rbl. 70 kop. eest, Wiljandi linnas 15 rbl. 23 f. eest, Pärnu linnas 16 rbl. 76 kop. eest ja Wõru linnas 19 rbl. 83 kop. eest. Monopoli sijseseadmisest saadik on Wõru ja Pärnu linn wiina joomise poolest teiste eesotsas sammunud.

Meie auu on meie häbi.

Raugele oleme meie Pärnu maakonnas jõudnud! Argele oleme meie tõusnud! Waata, mis mehed meie oleme! Tõesti, meie auu on suur. Ja kui üleriikline arwustil õiget feelt räägib, siis ei ole meil tarwis ka Wenemaa miljouite eest häbi tunda. Ka sea'gi seisame meie kaunis nähtawal kohal. Aga Põhja-Siwwimaal seisame meie esimesel kohal. Et seda dieti hinnata, tahame meie meele tuletada, et meie maa teiste maakondadega wõrreldes waene maa on, et meil lõpmata wõihelda on metsadega, joomülgastega, rabamägedega. Kui palju higi ei ole meie otsaesiselt hoowanud, kui palju raudset, järeleandmata tööd kulus ära, enne kui meie põllulapi-lesed hakkasid wilja kandma! Kui palju püümatu, wäsi-mata tahtmist läheb weel tarwis, et meie teistega ühele järjele tõuseme! Ja siis, meie oleme esimesed wiina joomise poolest. — Kas ei põle see auu kui meie suurem häbi meie hinge peal? See auu ajab libeda nutumaigu weie juhu ja täidab südant sügawa waluga. Sügawad, tumedad warjud langewad joomise arwustifust meie rahwa tulewiku peale. Meie seisame otsekui libedal kallakul mäerinnal, kust meie allapoole libiseme ja weereme, sest joomiue kaswab kohutawal wiisil. Prohwet Jeremia kaebab kord: „Kes annab mulle, et mu peas wett oleks ja mu silmad filmawee hallikad oleksid. Siis nutaksin ma üüd ja pärwad neid, kes mu rahwa seast maha löödüd“. Eks tõuse ka meie südamest seesama õhkamine üles, kui meie waatame nende peale, kes meie rahwa seast on maha löödüd, wiinaohwite peale.

Meie mehed ja nooredmehed teewad ise tööd oma langemise kallal. See on see tänu, mis meie rahwas Jumalale selle eest annab, et tema meid ka wäljaspidises elus on õnnistanud. Linelise jõukuse tõusu aeg on meie rahwa elus tänu asemel Jumala wastu wiina maitsemise wilja kandma hakkanud. Mehed ja nooredmehed, mitmel pool ka naised ja tütarlapsed upuwad wiina woogudes.

Linna nukitsatel ja kulla tänawatel hoowab jälle jõgi. Berelonna-pidud lehkawad ja haisewad wastikust õhust, mis piduliste suust wastu tuleb.

Meie rahwas wõiks nüüd alles elama hakata. Ilusad kohad on tema käes, hariduse ufjed on awatud ta ees, kõik kuulutab õitsেমise ajajärku. Aga meie rahwas lööb ise omale haawa haawa järele, soetab ise oma elus mädapaise mädapaise järele. Jumal on oma armu helledel ja selgel wiisil meie kätte wälja jaganud, aga meie oleme kui mõistmata lapsed, kes tulega mängiwad, kui hullustuseesse sattunud rahwas, kes ise oma eluhallika mürgiga täidab. Kas meie ei pea õhkama prohwetil Daanieliga ühes: „Si, oi! Issand, sina suur ja kardetaw Jumal... meie oleme pattu ja ülekohtu teinud ja hõelaste elanud... Sul, Issand, on õigus, aga meil on häbi filmis, nõnda kui tänapäew on“.

Tänapäew tuletan ma oma pattu meele.

Jumal kingib meile ikka jälle iseärolised ajad, mis meile meie pattu peawad meele tuletama. Niisugune aeg, kus meie peame seisatama ja oma pattude peale mõtlema, on ka tänane palwepäew. Waadake liis täna igaüks oma südamesse, et kõigepealt oma enese pattu äratunda. Siis aga heitkem pilku ka oma koguduse elu peale, ja tuletagem iseäranis seda pattu meele, mis meie keskel nii hirmsalt on maad wõtnud, see on joomaelu. Sellega seisawad nii mitmed teised patud lähedas ühenduses.

Millal see on, et jõe kõne ja naljaheitmine, mis ei sünni, inimese suust wälja tuleb? Eks iseäranis liis, kui wiin tema mõistuse nõnda on halwanud, et ta oma suud enam ei suuda walitseda ega kurja oma sees taltsutada? Kust kuulduwad kõige inetumad kõned? Kas mitte joomalaua tagant? Jägi nii kaugele wiib joobnud olek inimese, et ta oma suuga, mis Jumalat peaks kiitma, hirmsaid jumalateotuli räägib. Koledad õnnistegija teotamist, mida korratagi ei tohi, kuullin pulmalaua juures joobnu suust.

Millal see on, et noored inimesed oma ihu ja hinge puhtuse hoolimatalt pori lisse tallawad ja nende wägedele, mis hinge wastu wõitlewad, maad annawad? Millal see on, et

wanemad inimesed, kes noortele peaks eesmärgiks olema, lagedaste ise ropuks lähewad, et häbi on seda näha? Eks siis, kui kange joomaaeg nende meele on segaseks teinud, et nad inimese auu ära unustawad ja ennast loomast alamale alandawad.

Millal see oli, et sa koju tülles oma naisele esimest korda kibedaid sõnu andsid? Millal see oli et sa teda isegi löid? Eks siis, kui sa joobnult kõrtsiist tulid, Eks ole wiin waikse õnnetulukese su kodusel koldel kustutanud, õnnelilled sinu abielu aias närtsima pannud, sind ja sinu omakleid õnnetuks teinud? Tuleta seda täna, palwepäewal meele.

Millal see oli, et sa oma wihale teise wastu nii kaugele maad andsid, et wihase sõnale rusikahoop järgnes, ja rusikahoobile noapiste? Eks siis, kui sa wiina läbi otsekui meelett ära olid. Waata, seal on noormees. Ta nutab wangimajas.

Kuidas on ta sinna saanud? Wiin on ta wennatapjaks teinud.

Mis ajast hakkas sinu kirikuskäimine harwemaks jääma, sinu lauakorrad kaduma? Eks sellest ajast saadik, kui sa joomaelu hakkasid elama. See pani sinu usuelu pädema. See tegi sinu tahtmisejõu lõdwas, et sa enam pühitsuse teed ei tahtnud käia, et su hing enam ei jõudnud ülespoole lennata, nende asjade peale mõteldes, mis ülewal on, waid laskis ennast allapoole tõmmata, kus patt walitseb.

Waata nüüd, kuidas joomapatt terwe patukarja kaasa toob.

Sellepärast tuleta täna seda pattu meele ja mõtle, kuidas sina sellest wõiksid lahti saada.

Ja kui sina ise selle patu küüsis kinni ei ole, siis on ometi sinu perekonnas, sinu suguwõisas, sinu sõprade ja tuttawate seas neid, kes selle patu orjad on. Mis oled sina teinud, et neid sellest peasta? Kas oled neid armastuses manitsenud, neid truuduses toetanud. Kas oled nende eest palwet teinud? Wõi oled neid koguni ise joomisele kutlunud? Sina naine, kas ei ole sa oma armastuleta olekuga, oma nuriseja meelega mehel kodu nii wõeraks teinud, et ta wiina läbi oma meelepaha tahtis unustada? Nõnda wõib ka see, kes ise ei joo, siiski joomapattude juures süüdlaseks saada, kui waesid jooma-orjaid ei ole nende patuelust wäljaaidanud, wäljapalwetanud.

Siis tuletagu igaüks täna oma pattu meele ja pöörgu oma Islanda Jeesuse poole, et tema pattude hulgad andeks annaks ja meid peastaks, sest: keda Poeg wabaks teeb, see on õieti waba.

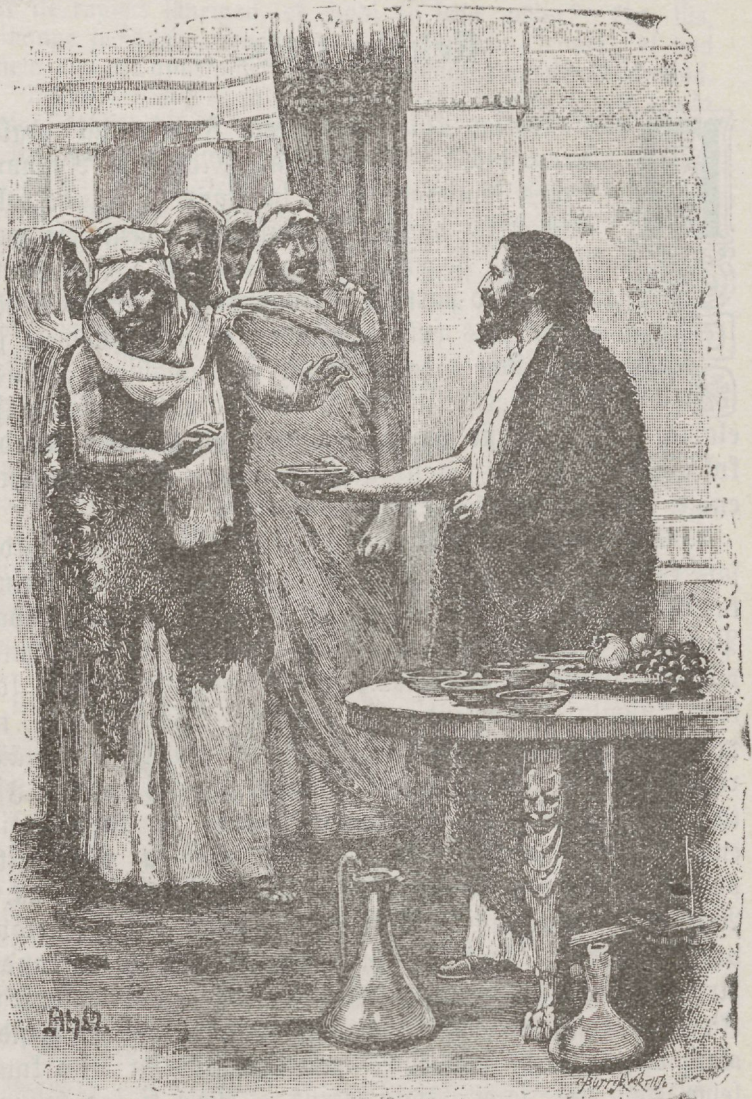

Rekabi selts.

Nebukadnetsar tuli sõjawäega Jerusalema peale. Tema ees käisid Süüria, Moabi ja Ammoni kerged sõjasalgad maad laastamas. Juuda rahwas jättis põllud ja elumajad waenlasele jaagiks ja põgenes linna wärsjule. Iga päew tulid uued parwed Jerusalemma. Teiste põgenejate seas tuli suguselts, kes oma komete ja eluviisiga tähelepanemist ja uudishimu äratas. Selle seltsi liikmed ei läinud mitte majadesse elama, waid jäädgid omad tolmused telgid waba lageda koha peale üles ja elasid nende sees. Nad nimetasid endid Rekabi seltsiks ehk Rekabi lasteks.

Kui prohwet Jeremias nende linna jõudmisest kuulda sai, tundis ta waimus Jumala suundi, neid oma kuulutamise juures rahwale õpetuseks ja eeskujuks tarwitada. Prohwet tarwitas iga juhtumist, mis Jumala tahtumist wõis ilmutada ja selgitada. Igal niisugusel korral lõi tuli Jumala mehe südames põlema. Nüüd andis ta mõnele tähtsamale mõjukamale Juuda mehele käsu määratud tunniks templi juurde Hanani kambri tulla. Ise ta läks Rekabi seltsi peameeste juurde ja kutsus neid endaga ühes Hanani kotta. Siin pani ta nende ette peksid täis wiina ja karikaid ja ütles: „Jooge wiina.“ Aga nemad wastasid: „Meie ei joo mitte wiina. Rekabi poeg Jonadab, meie isa, on meid käskinud ja ütelnud: Ärge jooge mitte wiina elades, ei teie ega teie lapsed. Ja ärge ehitage kodasid, ja ärge istutage wiinamägesid, waid elage teltide sees kõige oma eluaja! Ja meie kuuleme oma isa sõna kõigis asjus: Meie ei joo wiina, ei meie, ega meie naesed, ei meie pojad ega tütreid. Meie ei ehita kodasid, meil ei ole põldu ega wiinamäge.“

Ja Jehowa sõna sai Jeremia kätte sedawiisi: „Mine ja ütle Juuda meestele ja Jerusalema rahwale: Kas teie tahate õpetust wõtta, et teie minu sõna kuulete? Jonadabi, Rekabi poja sõna kuuldasite ja peetasite kõwaste,

et nemad wiina ei joo tänapäewani — nemad kuulewad oma isa käsli. Aga teie ei wõta mind mitte kuulda. Seepärast waata, ma toon Inuda peale kõik õnnetuse, mis ma nende wastu olen rääkinud." Aga Nekabi soole ütleb Jehowa: „Et teie olete kuulnud Jonadabi, oma

ifa kasku ja olete seda pibanud, siis ei pea Jonadabile, Refabi pojale, iganes kaotatud jaama wees, kes minu palge ees seisab igapäew!"

Jonadab Refabi poost oli Keni rahwa liige. Keni rahwas oli weel rändajate liigist, kui Iisrael Kaanani haridusejärje oli omandanud. Jonadab nägi, kuidas Iisrael wõõraste rahwastega segamine elades neilt hariduse nimel ja asemel palju halbtust oli õppinud. Ta kartis seda ka oma juguharule ja tahtis neid sellepärast jäänawalt rändajaks rahwaks jätta, et neid sellega langemise eest hoida. Wõõras haridus pidi warjufülgede päraht tema juguharust eemale jääma. Refabi selts ei tohtinud Kaanani hellitatud kultura nõrgastatud saada. Misjugune äratundmine liht rändaja rahwa liikme juures! Misjugune hool järeltulijate terwise eest. Sellepärast pidi karstus elumaja ehitamise juures, põllupidamise juures algama. Kaugale nägija pilk! Looduse rahwas on terwem kui õrn kultura inimene. Jonadab keelas kindlad elumajad ja kättemõõdetud põllud ja wiinamäed ära ja iseäranis wiinajoomise. Looduse arwastus on karstuse wastane. Sihtsus on terwise alus. Need juured ja selged põhjusmõtted sundisid Jonadabi nimetatud kasku andma. Tema lapsed ja lapselapsed kuulsid auuskartlikult sõna — oma õnnistuseks. Ja neljanda kasku töötus läks täide. Elia päiwist, kus Jonadab elas, kuni Jeremia päiwini — 250 aastat oli Refabi jugu tugew. Siis kinnitas Jeremias tütust: Ei pea Jonadabile, Refabi pojale, iganes kaduma mees, kes Jehowa palge ees seisab igapäew.

Uuemal ajal leidis õpetatud reisija Dr. Wolf Arabiamaal samajuguse juguharu. Selle wanemad näitafid temale Arabia keelses piiblis Jeremia raamatus tütuse jalmi ja ütlesid, nemad olewatki see Refabi Selts. Teine reisija Pierotti sai Surnumere lõunapoolses otfas niisamajuguse rahwaga kokku ja temale seletati ka, et see olewat Refabi Selts ja näidati ka prohwet Jeremia laudu antud tütust.

Kas ei leiduks ka meie päiwil wanemaid, kes oma

lastele kallimaks päranduseks jellesäina" tuldse elutarkuse sõna jätaffid kui Rehabi poeg Jonadab oma järeltulewale soole! Kas ei leiduks meie ajal lapsi, kellele wanemate sõna niisama püha oleks kui Rehabi lastele nende isaija sõna, et Rehabi soole antud töötus ka meie rahwa elus maksma hakkaks?

Tegelikku abi alkoholikeri peastmiseks on tarwis.

See head tunneb, see teeb seda ka," ütleb kuulus kreeka mõttetark Sokrates. Tõesti?

Selle „tundmise“ all ei mõista tema mitte ainult teoreetiliku teadmist heast, waid ühes sellega südamlikku igatsust selle hea järele ja kindlat tahtmist seda ka täita.

Ja peabgi tunnistama, et kui inimene tõesti südamest püüab midagi head teha, ta siis palju jõuab lorda saata. — Aga elutõsidus räätab, et inimesed oma tahtejõu poolest mitte kõik ühesugused ei ole: waid ühed on nõrgad, teised kindla tahtejõuga. Ja weel peab juurde lisama, et üks ja seesama isik ühe asja läbiwiimises kunnis tugew, teises jälle koguni nõrk võib olla; Ja see asi, mille juures tahtejõud kõige sagedamine petab, on wõitlemine alkoholi tarwitamise wastu. —

On nüüd juhtunud, et just nõrga tahtejõuga inimene joodikuts on saanud, siis on tal wäga raske, peaaegu wõimata, omal jõul joomisest peoseda, ehk ta küll „hea“ poole s. o. paranduse poole püüab — „head tunneb“. See tuleb sellest et inimene alalise alkoholi tarwitamise tagajärjel (kehaliselt) nõrgeneb ja ühes sellega ta tahtejõud rargeneb.

Alkoholi kahju selgitamise töö, mida karstluse ja hariduse seltsid ning arstid teevad, on väga kiiduväärne. Ilma salgamata on sellel tööil mõju, iseäranis noorerahwa kohta. Kuid üksipäinis ta ei äita mitte, kõige päält nende juures mitte, kes joomaorjuse liiketes kinni on.

Siin võib ainult kristlik, tegelik abi aidata, mis ennast selles avaldab, et joodikud välja võetaks nende kiusawast ümbrusest, neilt võimalus ära võetaks alkoholi saada, nende ihujõudu kofutada püütaks ja neid usu ja Jumalakartuse abil jälle korralikule eluwiisile ning auusale tööle harjutaks.

Kõike seda on kristlik armastus püüdnud korda saata ja on selleks joodikute paranduswajad asutanud. Väljamaal on niisugused „majad“ ammugi olemas ja 1912 aastast saadik töötab jarnane asutus ka meie kodumaal, Riia linna ligidäl. Ta nimi on: Joodikute paranduswaja Johannisshof. Tema asutaja oli Johannese selts, meie siemise missioonitöö ühjus Balti maal.

Riia linna walitsus kinkis nimetatud asutuse jaoks 55 wakamaa suuruse maatiiki, kuhu tore maja üles ehitati, mis peale 20,000 rubla maksma läks. Asutus seisab majajärgi ülewaatuse all. Elanikud on ühe kaupa üksikutesse kambrikestesse paigutatud, et nad üksiteisele paranduse teel kiusatusjeks ja takisusjeks ei oleks. Nad saawad rohkesti kofutawat, mitte äritawat toitu ja peawad hoolega kehalikku tööd tegema, mis nende rikunud terwist ja kombelisi jõudu jälle peab parandama. Minult haigus wabastab töökohustest.

Asutuse ülespidamise eest hoolitseb osalt Johannese selts. Ka Riia linn annab iga aasta 500 rubla. Kuid sellest ei ulata weel täielikult ülespidamiseks, sellepärast peab puuduwa summa priitahtlikute annete näol kokku tulema. Seda filmas pidades on Siwimaa kirikuwalitsus

ettekujutanub kogubustes rahandeid selleks otstarbeks korjata; ja osalt on see ka juba sündinud.

Kui juur on niisuguse töö kasu? Johannishofi töö kasust on alles wära rääkida, sest et ta tegewuse aeg weel liig lähikene on. Sellel alal kätte saadud katsete tagajärjed wäljamaal on aga järgmised: Asutusesse toodud joodikuteest läks korda pool osa täiesti parandada, weerand osa on ometi niikaugele parandatud, et nad oma endisele tööle tagasi wõisid minna ja oma laste eest jälle hoolitseda. Kas ei ole sellest mitte küll? Kus on arst, kes kõiki wõib terweks teha ja arstiabi, mis kõiki wõib aidata?

Kui palju on meil, Pärnu maakonna elanikkudel, ülemal kirjeldatud joodikute parandusmajast kasu loota?

Miia linn on kaugele, wõõras keel teeb talistust. Meie poolt sinna ei peaje.

Kas ei saaks meie ise eneste lähedusesse niisugust asutust elule kutsuda? Kas ei peaks ülemal ette toodud tähendus, et just Pärnumaakond alkoholi tarwitamises esimeses reas seisab, meid üles hüüdma et kõige pealt ka meile niisugune asutus äta kulule?

Et seda mõtet teoks teha, selleks on tarwis mehi ja tegelikku armastust.

Suudaksiwad tänase päewa pühitsemine ja see lendeleht mõtteid liikuma ponna, millest tegelikult midagi wälja kaswaks, siis oleks see jällegi näitus sellest, kuidas Issand ka meie laugemist wõib pöörda. Seda andku Jumal!

Nüüd tõuskem wõitlusele usklikud hulgani!

Kui meie rahwaste ajaloo peale waatame, siis näeme meie peagi, et ikka üks asi on olnud, mille pärast nad kõigeenam on wõitlema pidanud ja mille pärast nemad suure

rõõmuga on wõidelnud, see oli nende wabadus. Oma wabaduse eest on nemad wahwaste seisnud suurtes, weristes lahingutes. Põlwest põlwe räägiwad nemad weel paisuwa rinnaga, tukuwa südamega, särawail filmil sellest, kuidas nemad oma wabaduse eest on wara ja were, ihu ja elu kaalu peale pannud. Ja tõepoolest, see on kaunis ja kallis näha, kuidas mõnikord weikene salgakene ilmakartmata, ilma oma elust hoolimata wälja astus ja oma ihudest offekui elawa walli isamaa ümber üles ehitas, et waenlase jalg isamaa püha pinda ei roojastaks. See on waimustawaks nähtuseks, kui teine kord terve rahwas kui üks mees üles tõuseb, et orja häbi kaotada.

Ka see raamatukene, kõigega, mis sina siin loed, tahab sind wõitlusele wabaduse eest üles kutsuda. Hirmus waenlane seisab meie ees. Ta teutab isamaa püha pinda ja roojastab kodukolde pühadust. Tema imeb meie rahwa ihu jõu wälja ja kurnab tema waimu ära. Tema on meie wendadele ja õdedele häbistawa orjaikke kaela ajanud ja meie rahwale walusamad, werisemad haawad lõõnud kui ükski teine waenlane. See waenlane on alkohol. Seepärast üles lõtta selle waenlase wastu!

Tõli, meie oleme ju wõidelnud, sest meie seas leidub neid, kes ammugi ju oma häält tema wastu on tõltnud, kes temaga mees mehe wastu, ja rind rinna wastu on wõidelnud. Kõige pealt tahame meie oma karskuseleltside tööd tänuga meele tuletada. Raskeis oludes, kõwasti kiffendatud piirides on nemad wälimata käega karskuse lipu kõrgele tõltnud ja kõrgel hoidnud, nõnda, et karskuse mõte meie rahwa seast mitte täiesti ei kadunud. Ka mõnegi wõidu on nemad waenlase üle saanud ja seeläbi näidanud, et see mitte päris ärawõitmata ei ole. Suuremaks wõiduks tuleb seda arwata, et meie rahwa awalikud pidud ilma alkoholita ära peetakle.

Äga karskuse lellid ei ole mitte ainsamad wõitlejad olnud. Kes seda arwaks, see paneks halwaks kooliõpetajate tööd laste juures ja õpetajate tööd nende kogudustes, see ei mõistaks lugu pidada isa manitsuse sõnadest ja ema pisaratelt. See töö ei ole mitte iga kord silmapaistwas kohas tehtud, waid nii mõnigi kord waikses nurgas. Seda tööd ei wõi meie mitte arwustuse kokku wõtta, aga ta on liiski tähtsat osa mänginud meie rahwa elus.

Nüüd uuemal ajal on uus sõjamees wõitlejate ridadesse astunud, nimelt kiriklik „Sinise Risti Selts“. See selts on oma alguse saanud Shweitsimaalt. See maa, mis meile „punase risti seltsi“ on kinkinud, seltsi mis sõjaohwrite haawu kinni seob ja parandab, on meile ka „sinise risti seltsi“ kinkinud,

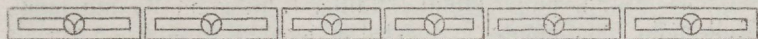
selfi, mis joomaohwite juures halastaja Samaria mehe tööd teeb. Rochat oli see mees, kes selle mõtte algataja oli. Tema nägi, kuidas tema rahwas, kes kelet wiinamägesid elas, hukatuse feel oli, self et joomakatk kohutawal wiisil ohwrid nõudis. Tema ei wõinud mitte waikida, waid tõstis põlewaff armastuseft aetud oma häält ja leidis wastukaja rahwa südamas. Meie päiwil on üle terwe Shweitsi maa suur „sinise risti selfside“ wõrk walja pandud. 1886 aastal lendas selleft pühast tuleft üks lüdemekene ka Saksamaale, kus ta lütitas ja laiali lagunes. Praegu on seal „sinise risti selfsidel“ üle 50000 liikme.

Umbes 1½ aasta eelt aputati ka meie maal, ja nimelt Riia linnas, esimene liiriklik „sinise risti selfts.“ Ja nüüd on sel selfsil peaaegu kõigis Riia linna kogudustes oma haruselfid. Lühike selft tegewuse ajast hoolimata on tema juba üle 400 liikme ümber kokku koguda wõinud. „Sinise risti selfti“ aputama ajas see äratundmine, et joomatõbi mitte üksnes haigus ei ole, waid paff on, et seda waenlast seepärast mitte üksnes tohtri abiga ära wõita ei saa, waid et siin tähtsamat osa Jumala sõna mängib mis inimest meeleparandamisele ja pafustpöörmisele laadab. Kui inimene Jeesust on leidnud, kui inimele elus on maksuma hakanud see sõna: „Mina elan, aga ei mitte enam mina, waid Kristus elab minu sees (Kaal. 2,20), siis saab tema uueks oma mõtetes ja püüdmistes, soowides ja ihaldamistes, tema saab „täieks meheks Kristuse täiea mõõtu mõõda“, self et „Jeesuse wägi tema nõdruses on täie wõimuse laanud. Self alles Jeesus foob meile kõlbliift jõudu ja kindlat tahtmise wõimu, et meie kiulatufes kindlaks jääme ja waenlastele ennast mitte wõita ei anna. Ja tõeks saab: „kui nüüd poeg teid wabaks teeb, siis olete teie õieti wabad.“ (Joh. ew. 8,36). Seepärast tahame meie loota, et „Sinise risti selfsid“ ka meie maakihelkondadesse teed leiaksid ja seal kui truuid sõjamehed wõitluse rinda astuksid. — Nõnda näeme meie, et siit ja sealt wõitlejad on tõusnud, et terwel rinnal wõitlemine alganud on. Aga ka seda oleme meie aastate jookkul ära tunnud, et meie wõidule üksnes siis peafeme, kui meie kõik ühel nõul ja meelel sõtta astume, kui jälle, offekui ennemuiftel ajal priiuse sõdades, terwe rahwas kui üks mees wälja astub. Kas ei peaks waenlane häbige faganema, kui wanemad pühas hooles selle eelt hoiaksid, et nemad järeltulawat sugu ei ihu ega hinge pooleft ei rikuks, ja kui lapfed pühas aru laamises wanemate jälgisse astuksid? Kas ei peaks waenlaste wastupanemine raugema, kui wennalik armastus meie sees nii wägewaks laaks, et ka need, kellel eneste kohta waenlast mitte karta ei ole, siiski wendade pärast joomakombed oma majadest ja peredest wälja tõrjukid? Seepärast

üles lõtta waenlase wastu. Ristisõdade aegus õmblelid sõdijad enesetele punased ristid õla peale.

Sõjas alkoholi wastu pängem endile „sinised ristid“ rinda.

Näüd tõuskem wõitlusele
Usklikud hulgani!
Ju hüüab palun hele:
Et aiskem ühtlasi!
Meil Jeesu rist on lipuks:
ta poole hoiaime,
Kes iial peale kipuks:
Ta wiib meid wõidule!

I.

Omal wiisil 300.

1. Jeesus, kes sa oled peastnud Minu hinge heldeste, Ja mind surmast lahti olnud Were wäest kalliste, Seda meile ilmutanud, Sõna läbi kuulutanud: Minu peale halasta, Sa mu traost ja abi ka!

2. Püüdmist, tahtmist küll on minul, Head ei siiski teha saa! Seda kaeban, Jeesus sinul! Suure häbi, waluga. Oma liha talitseda, Oma üle walitseda, See on mulle wõimatu, Oh kuis olen õnnetu!

3. Pattusid mul wäga palju, Ei neid jõua lugeda! Süda kõwa on kui kalju, Ei sind, Island, armasta! Seega ennast ikka waewan, Seda sulle, Jeesus, kaeban: Pattu ära mäleta, Minu peale halasta!

4. Jeesus, minu pattu tase Oma kalli werega, Minu südamesse asu Oma surma palgaga: Oma õigust mulle anna, Südamesse mulle kanna, Nii mind heldest lunasta, Nii mind täiesti puhasta!

II.

Omal wiisil 357.

1. Keskel selle elu sees Üks surm on meil ikka: Kes on meie abimees, Et meid surm ei hukka? Sa, Island, ainuüksi! Oh hirmus meie eksitus, Suur on meie kurwastus! Püha Island Jumal! Püha wägew Jumal! Püha helde õnnistegija! Sa armu Jumal! Ära surmahäda sees Lase hukka minna meid! Kúrieleison.

III.

Wiisil: Su poole, Island, südamest 200.

1. Loo pugas süda minule, Mu helde Jumal taewas! Mu süda on nii tõbine Ja ägab patu waewas. Oh tule appi minule Ja minu süda terweks tee, Sa minu arst ja Looja.

2. Uus kindel waim mull' anna ka, Mis peab Sinu käsku Ja elab ilmalaitmata, On ustaw üle pisku. Oh aita, Isa, armuga, Et liha tahtmist põlgan ma Ning elan usuelu.

3. Mull' ise raja ette tee, Mis wiib mind taewa poole: Mind saada, Isa, heldeste Ja wõta oma hoole! Mu jalgu, Jumal, juhata, Mu käsi, Island, kinnita, et ma su teelt ei lahku.

4. Mind, püha Jumal, pühitse, Mull' oma Waimu jaga: Mult wõta süda omale Ja meeled mõtetega! Mind keela kurjast armuga Ja walwa isasilmaga, Et sinu laps ei lange.

5. Mu usku, Island, uuenda Su Waimu ande läbi; Mull' uuest meeletuleta, Et oled sa mu abi, Mu kilp ja mõek ja abifarw Ja linn, et paharefi parw Ei pease minn ligi.

IV.

Sellamal wiisil 200.

7. Mu lootust, Isa, kinnita Su tõotuste peale: Su Poja ihu, weri ka, See olgu pandiks mulle, Et armsaks Isaks oled nüüd Mull' heldest siin, ja armust wiid Mind wiimaks üles taewa!

V.

Omal wiisil 271.

1. Island, oma wiha sees Ära sa mind nuhtle! Seft su Poeg on wahemees, Armu saatis mulle! Kall mul nüüd Palju süüd: Siiski armu anna, Ära wiha kannal!

2. Isaliku armuga Minu peale waata, Mina olen rõõmuta, Rõõmu mulle saada! Kannata Minuga, Tee, et hinge haawad Jälle terweks saawad.

VI.

Wiisil: Kes Jumalat nii lafeb teha 145.

7. Su Püha Waim meid walitsegu Ja pühitsegu meie meelt, Ta noomigu ja manitsegu Ja andku jõudu ülewelt. Oh püha walgus, walgusta Meid oma kalli andega!